

Rozwój rynku: Pozostałości przemysłu spożywczego (CN 23) — 2015–2025

Wprowadzenie

W latach 2015–2025 handel zagraniczny Unii Europejskiej produktami objętymi działem CN 23 (pozostałości i odpady przemysłu spożywczego oraz gotowa karma dla zwierząt) uległ głębokim przeobrażeniom strukturalnym i geograficznym. Unia pozostaje znaczącym importerem netto surowców paszowych, jednak wartość deficytu zmniejszyła się o blisko 60%. Za tą poprawą stoi dynamiczny wzrost eksportu wysoko przetworzonej karmy dla zwierząt, podczas gdy strona importowa nadal zdominowana jest przez śrutę sojową i inne makuchy. Poniższy raport, oparty wyłącznie na danych dashboardu handlowego, omawia kluczowe dynamiki w trzech obszarach: tendencje bilansu handlowego, zmiany geograficzne dostawców i odbiorców oraz segmentację produktową połączoną z analizą szoków cenowych.

Ogólny obraz handlu UE (CN 23)

1. Dynamiczny wzrost eksportu gotowej karmy i produktów paszowych zdecydowanie poprawia bilans handlowy

Eksport urósł o 71,6%, a wzrost cen jednostkowych miał tu decydujący udział.

W 2015 r. wartość unijnego eksportu poza UE wynosiła 5,79 mld EUR, by w 2025 r. osiągnąć 9,94 mld EUR (+71,6%). Wolumen wysłanych towarów zwiększył się z 8,11 mln ton do 9,29 mln ton (+14,6%), co oznacza, że przeciętna cena jednostkowa eksportu wzrosła z 715 EUR/t do 1 070 EUR/t (+49,8%). Tym samym poprawa wartościowa wynika w większym stopniu z wyższych cen niż z większej masy towaru.

Wartość importu wzrosła jedynie o 12,5% – ceny pozostały stabilne.

Import do UE z krajów trzecich wzrósł z 10,54 mld EUR (2015) do 11,86 mld EUR (2025; +12,5%). Wolumen importu zwiększył się umiarkowanie – z 28,94 mln ton do 31,08 mln ton (+7,4%) – a przeciętna cena jednostkowa pozostała prawie niezmienną (364 → 382 EUR/t; +4,7%). Struktura przywozu, zdominowana przez masowe surowce paszowe, nie generowała presji cenowej porównywalnej z tą po stronie eksportu.

Deficyt handlowy zmniejszył się o 59,7%.

Początkowy deficyt w wysokości 4,75 mld EUR (2015) został zredukowany do 1,92 mld EUR w 2025 r. Dzięki szybszemu wzrostowi eksportu i umiarkowanej dynamice importu luka handlowa skurczyła się o prawie trzy piąte.

Wskaźnik	2015	2025	Zmiana
Eksport (mld EUR)	5,79	9,94	+71,6%
Import (mld EUR)	10,54	11,86	+12,5%
Saldo (mld EUR)	-4,75	-1,92	+59,7%

2. Przekierowanie geograficzne łańcuchów dostaw: od Rosji ku Ukrainie i innym nowym źródłom

Zaopatrzenie w surowce: odwrót od Rosji i dynamiczny wzrost znaczenia Ukrainy.

Wśród największych dostawców do UE zaszedł szereg wyraźnych przesunięć:

- Import z **Brazylii** wzrósł z 3,01 mld EUR do 3,60 mld EUR (+19,5%), umacniając jej pozycję lidera.
- Dostawy z **Argentyny** spadły z 3,00 mld EUR do 2,60 mld EUR (-13,6%).
- **Ukraina** zwiększyła sprzedaż do UE z 462 mln EUR do 805 mln EUR (+74,3%), stając się trzecim dostawcą.
- **Rosja** zanotowała załamanie importu z 417 mln EUR w 2015 r. do zaledwie 25 mln EUR w 2025 r. (-94,0%).
- Przywóz z **USA** obniżył się z 759 mln EUR do 447 mln EUR (-41,1%).
- **Wielka Brytania** (traktowana w danych jako kraj trzeci) zwiększyła dostawy do 873 mln EUR (+10,2%).

Ranking głównych partnerów handlowych (CN 23)

Dywersyfikacja rynków eksportowych – wszyscy czołowi odbiorcy notują solidne wzrosty.

Unijny eksport sekcji 23 kieruje się głównie do krajów sąsiedzkich oraz wybranych rynków azjatyckich:

- **Wielka Brytania** – 1,54 mld EUR w 2015 r. → 2,27 mld EUR w 2025 r. (+47,3%).
- **Turcja** – 213 mln EUR → 438 mln EUR (+105,4%).
- **Norwegia** – 366 mln EUR → 722 mln EUR (+97,4%).

- **Szwajcaria** – 275 mln EUR → 581 mln EUR (+111,1%).
- **Izrael** – 100 mln EUR → 218 mln EUR (+117,4%).
- **Tajlandia** – 167 mln EUR → 195 mln EUR (+16,7%).

Eksport do **Wietnamu** wzrósł o 9,8%, przy czym w tym przypadku obserwujemy dużą zmienność wolumenu.

Rosnąca dywersyfikacja obniża koncentrację po obu stronach.

Indeks Herfindahla–Hirschmana (HHI) dla importu spadł z 1 820 do 1 596 (–12,3%), a dla eksportu z 926 do 737 (–20,4%). Oznacza to, że struktura partnerów stała się mniej skoncentrowana – unijny handel tymi produktami opiera się dziś na szerszym wachlarzu dostawców i rynków zbytu.

Dane o koncentracji HHI

3. Segmentacja produktowa: eksport zdominowany przez karmę dla zwierząt, import – przez surowce paszowe

W eksporcie króluje gotowa karma dla zwierząt (2309) – ponad 80% wartości.

W 2025 r. wartość eksportu pozycji 2309 (preparaty do karmienia zwierząt) osiągnęła 8,07 mld EUR, co stanowi 81,1% całego eksportu sekcji 23. Średnia cena jednostkowa tej kategorii wzrosła z 1 188 EUR/t (2015) do 1 802 EUR/t (2025). Kolejne miejsca zajmują mączki mięsne i rybne (2301; 864 mln EUR) oraz inne makuchy (2306; 401 mln EUR).

Porównanie segmentów produktowych – eksport/import

Import opiera się na makuchach sojowych (2304) – 58% wartości w 2025 r.

Struktura przywozu jest odwrotna: dominują surowce paszowe. W 2025 r. śruta sojowa (2304) odpowiadała za 6,93 mld EUR (58,4% importu), a pozostałe makuchy roślinne (2306) za 0,98 mld EUR (8,2%). Gotowa karma (2309) stanowiła zaledwie 2,70 mld EUR (22,8% importu). Ceny importowanej śruty sojowej wahały się znacząco – od 324 EUR/t (2020) do 522 EUR/t (2022).

Szoki cenowe lat 2021-2022 obnażyły wrażliwość importu surowców.

W okresie 2021-2022 większość głównych dostawców odnotowała skokowe wzrosty cen jednostkowych:

- **Brazylia** – cena za tonę wzrosła o 38,8% względem okresu bazowego 2019-2020,
- **Argentyna** – o 41,8%,
- **Ukraina** – o 33,3%,
- **Rosja** – o 30,2%,
- **USA** – o 22,3%.

Były to przede wszystkim szoki cenowe przeniesione z globalnych rynków zbóż i nasion oleistych po inwazji Rosji na Ukrainę oraz wcześniejszych zaburzeniach logistycznych. Jednocześnie niska zmienność dostaw do Wielkiej Brytanii (współczynnik zmienności wolumenu eksportu 0,06) pokazuje stabilność najważniejszego kierunku unijnego eksportu.

Analiza zmienności i szoków

Specjalizacja w ramach UE – Europa Środkowa liderem.

Na koniec badanego okresu (2025 r.) najbardziej wyspecjalizowanymi eksporterami wewnątrz UE w dziale 23 były Węgry (RSCA 0,33; RCA 1,98), Łotwa (0,27; RCA 1,74), Litwa (0,21; RCA 1,55), Polska (0,20; RCA 1,51) i Dania (0,19; RCA 1,48). Najmniej wyspecjalizowane pozostały Malta, Luksemburg i Irlandia. Struktura ta odzwierciedla silną pozycję rolniczych gospodarek Europy Środkowo-Wschodniej w przetwórstwie pasz i karm.

Podsumowanie

W latach 2015–2025 handel zagraniczny UE działem CN 23 przeszedł od dużego deficytu surowcowego do coraz bardziej zrównoważonego modelu, w którym wysoki eksport przetworzonej karmy kompensuje przywóz tańszych surowców paszowych. Kluczowe zmiany to: dynamiczny wzrost wartości i cen eksportu (zwłaszcza karmy dla zwierząt domowych), głębokie przestrojenie geograficzne importu (upadek Rosji, wzrost Ukrainy i dywersyfikacja), oraz ujawniona w latach 2021-2022 podatność na globalne szoki cenowe. Dalsza dywersyfikacja dostawców oraz umacnianie eksportowej pozycji w segmencie karm i dodatków paszowych będą decydować o przyszłej odporności unijnego bilansu tego działu.

Raport wygenerowany maszynowo: przyspiesza analizę człowieka, choć czasami może ją wprowadzić w błąd. Nigdy nie może jej w pełni zastąpić.

Jeśli potrzebujesz porady dotyczącej europejskiej polityki handlowej lub reprezentacji Twoich interesów w Brukseli, nie wahaj się skontaktować ze mną pod adresem support@tradedashboard.eu. Znajdziesz moje CV pod tym adresem.